

بسمه تعالی

ترجمه مختارات المنفلوطی

مترجمین:

مہین پری تقی نژاد

فاطمہ ذاکری

سرشناسه	: منفلوطی، مصطفی لطفی، ۱۸۷۲ - ۱۹۲۴ م.
عنوان قراردادی	: مختارات المنفلوطی، فارسی
عنوان و نام پدیدآور	: ترجمه مختارات المنفلوطی / مترجمین مهین پری تقی نژاد، فاطمه ذاکری.
مشخصات نشر	: تهران : هوشمند تدبیر، ۱۳۹۴ -
مشخصات ظاهری	: ۴۰۳ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۷۹-۷۱-۹
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه : ص. [۳۹۹] - ۴۰۳.
موضوع	: ادبیات عربی -- مجموعه‌ها
موضوع	: نثر عربی -- مجموعه‌ها
شناسه افزوده	: تقی‌نژاد، مهین‌پری، ۱۳۶۷ - مترجم
شناسه افزوده	: ذاکری، فاطمه، ۱۳۵۸ - مترجم
رده‌بندی کنگره	: PJA۴۸۹۴/۵۷م۳۵۰۳۳ ۱۳۹۴
رده‌بندی دیوپی	: ۷۰۸/۸۹۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۸۹۹۰۷۷

عنوان	: ترجمه مختارات المنفلوطی
مترجمین	: مهین پری تقی نژاد و فاطمه ذاکری
ناشر	: هوشمند تدبیر
مدیر مسئول	: محمد قجر
مدیر اجرایی	: حمید باغبانپور
طرح جلد	: حمید باغبانپور
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۷۹-۷۱-۹
تیراژ	: ۱۰۰۰ نسخه
سال انتشار	: چاپ اول، تابستان ۱۳۹۴
بهاه	: ۲۰۰۰۰۰ ریال

نشانی ناشر: تهران - خیابان انقلاب - بین خیابان دانشگاه و خیابان ابوریحان - پلاک ۱۱۷۶ طبقه اول

نشانی دفتر فروش: تهران - خ کارگر شمالی - قبل از پمپ بنزین امیرآباد - جنب بانک پاسارگاد -

پلاک ۱۳۰۸ - طبقه سوم - واحد هفتم

تلفن: ۶۶۹۱۳۱۶۴ - ۶۶۴۷۹۶۶۵ - ۶۶۴۷۹۶۶۵ همراه: ۰۹۱۲۳۸۶۱۲۶۷

سخن ناشر

"يرفع الله الذين امنوا منكم و الذين اوتوا العلم درجات"

خداوند مقام اهل ایمان و دانشمندان عالم را (در دو جهان) رفیع می گرداند.

(سوره مبارکه مجادله - آیه ۱۱)

یکی از راه‌های کمال و تقرب به ذات اقدس الهی، علم و دانش است. علمی که به تعبیر استاد شهید مطهری زیبایی عقل است؛ علمی که انسان خداجو در آن نشانه‌های معبود را می‌جوید و می‌یابد و علمی که هر چه فزون‌تر می‌گردد، دارنده آن را به خدا نزدیک‌تر می‌کند. انتشارات هوشمند تدبیر در راستای اشاعه‌ی اهداف آموزشی خود و توجه به علم و دانش و تحقیق و نشر سعی بر آن دارد تا با نشر کتاب‌های دانشگاهی در زمینه‌های مختلف قدمی هر چند کوچک در پیشبرد اهداف عالی خود بر دارد و بار رواج اندیشه‌های برجسته و توسعه‌ی دانش در همه‌ی حوزه‌های علوم انسانی، اجتماعی و طبیعی به تمامی بخش‌های جامعه، علی‌الخصوص قشر دانشگاهی و فرهنگی خدمت کند.

از این رو، انتشارات هوشمند تدبیر با همکاری سرکار خانم مهین پری تقی نژاد و فاطمه ذاکری اقدام به آماده‌سازی و چاپ کتاب حاضر نموده است. این کتاب حاصل تلاش‌های مترجمین محترم آن بوده و امید است بتواند چراغ راهی برای دانشجویان، اساتید، و سایر فعالان در این حوزه باشد.

سر بلند و پیروز باشید
مدیر مسئول انتشارات هوشمند تدبیر
محمد قجر

پیشگفتار

مختارات منفلوطی مجموعه ای منتخب است از ادبیات عرب. اما ترجمه های او عبارتند از "فی سبیل التاریخ" "نقل از نمایشنامه pour lacouronne اثر فرانسوا کوچه و "الشاعر او یسرانودی بر جرک (yrano de Bergerac) اثر ادمن روستان» و "مجدولین او تحت ظلال الزیرفون" (sous les tilleuls, اثر الفونس کار) و "الفضیله اوبول و فرجینی" (paul et virginie, اثر برناردن دوس پیز) منفلوطی در ترجمه این آثار تصرفات بسیار کرده است. اما کتاب «العبرات» مجموعه داستانهای است که یا خود نوشته و یا از ادبیات فرانسوی اقتباس کرده است. غالباً داستانهای هستند بدبینانه و مخزون. در نثر منفلوطی دو ویژگی هست یکی رهایی او از سنت قدما و دیگر پیوستن به وضع اجتماعی زمان خود. نویسندگان هم روزگار خود به زبان و ادب و فرهنگهای منقول زمان بود و احاطه او به فلسفه و آرای اهل کلام و معتزله و مشرب صوفیان بود. او موضوعات نوشته های خود را از زندگی جامعه خود یا از ادبیات فرانسه میگرفت. در نثر منفلوطی دو ویژگی هست یکی رهایی او از سنت قدما و دیگری پیوستن به وضع اجتماعی زمان خود. در مورد نخست میگوییم که منفلوطی از نویسندگان نوآوری است که از عوامل نهضت در قرن نوزدهم بشمارند. از این روست که می بینیم در موضوعاتی که از وقایع دردناک زندگی الهام گرفته مناظر عشق و بدبختی و نومیدی و مرگ و هر فاجعه و داستان غمالودی را که بحرانهای اخلاقی ایجاد کرده است ترسیم می نماید.

با تشکر

مهین پری تقی نژاد (paritaghi3033@gmail.com)

فاطمه ذاکری (zakerrifatemeh1358@gmail.com)

فهرست مطالب

پیشگفتار ۸

فصل اول: مقدمه

مقدمه ۲۲

فصل دوم: ترجمه

پرورش یافتن و زندگی اش ۲۸

ترجمه ۶ ۲۹

اخلاق او ۲۹

راه و روش و فرهنگ کلامی او ۳۰

ترجمه ۷ ۳۱

نوشته ها و ترجمه هایش ۳۲

ترجمه ۹ ۳۲

جهنم ۳۲

ترجمه ۱۰ ۳۳

ترجمه ۱۱ ۳۵

ترجمه ۱۲ ۳۶

ترجمه ۱۳ ۳۷

ترجمه ۱۴ ۳۹

ترجمه ۱۵ ۴۰

ترجمه ۱۶ ۴۱

ترجمه ۱۷ ۴۲

۴۴	ترجمه ۱۸
۴۵	ترجمه ۱۹
۴۶	ترجمه ۲۰
۴۸	ترجمه ۲۱
۴۹	ترجمه ۲۲
۴۹	شب زنده داری
۴۹	روز اول
۵۰	ترجمه ۲۳
۵۱	ترجمه ۲۴
۵۲	ترجمه ۲۵
۵۴	ترجمه ۲۶
۵۵	ترجمه ۲۷
۵۷	ترجمه ۲۸
۵۸	ترجمه ۲۹
۵۹	ترجمه ۳۰
۶۰	ترجمه ۳۱
۶۱	ترجمه ۳۲
۶۱	روز دوم
۶۲	ترجمه ۳۳
۶۳	ترجمه ۳۴
۶۴	ترجمه ۳۵
۶۶	ترجمه ۳۶
۶۷	ترجمه ۳۷
۶۹	ترجمه ۳۸
۷۰	ترجمه ۳۹

۷۱	ترجمه ۴۰
۷۲	ترجمه ۴۱
۷۴	ترجمه ۴۲
۷۵	ترجمه ۴۳
۷۷	ترجمه ۴۴
۷۸	ترجمه ۴۵
۷۸	روز سوم
۷۹	ترجمه ۴۶
۸۰	ترجمه ۴۷
۸۱	ترجمه ۴۸
۸۲	ترجمه ۴۹
۸۳	ترجمه ۵۰
۸۴	ترجمه ۵۱
۸۵	ترجمه ۵۲
۸۷	ترجمه ۵۳
۸۸	ترجمه ۵۴
۸۹	ترجمه ۵۵
۹۱	ترجمه ۵۶
۹۱	نامه ها
۹۱	نامه ای درباره شکایت
۹۱	نامه ای در مورد تحریم
۹۲	ترجمه ۵۷
۹۳	ترجمه ۵۸
۹۳	نامه ای در خصوص دخالت بی مورد در امور دیگران
۹۵	کتاب یاس

۹۶	ترجمه ۶۰
۹۷	ترجمه ۶۱
۹۹	ترجمه ۶۲
۱۰۰	ترجمه ۶۳
۱۰۰	ذات شاعر
۱۰۱	ترجمه ۶۴
۱۰۲	ترجمه ۶۵
۱۰۴	ترجمه ۶۶
۱۰۵	ترجمه ۶۷
۱۰۶	ترجمه ۶۸
۱۰۷	ترجمه ۶۹
۱۰۹	ترجمه ۷۰
۱۰۹	ترجمه ۷۱
۱۰۹	تابین فولتیر
۱۱۰	ترجمه ۷۲
۱۱۰	ترجمه ۷۳
۱۱۲	ترجمه ۷۴
۱۱۳	ترجمه ۷۵
۱۱۴	ترجمه ۷۶
۱۱۵	ترجمه ۷۷
۱۱۶	ترجمه ۷۸
۱۱۷	ترجمه ۷۹
۱۱۸	ترجمه ۸۰
۱۱۹	ترجمه ۸۱
۱۲۰	ترجمه ۸۲

۱۲۱	ترجمه ۸۳
۱۲۳	ترجمه ۸۴
۱۲۴	ترجمه ۸۵
۱۲۵	ترجمه ۸۶
۱۲۶	ترجمه ۸۷
۱۲۷	ترجمه ۸۸
۱۲۸	ترجمه ۸۹
۱۲۹	ترجمه ۹۰
۱۳۰	ترجمه ۹۱
۱۳۱	ترجمه ۹۲
۱۳۲	ترجمه ۹۳
۱۳۴	ترجمه ۹۴
۱۳۵	ترجمه ۹۵
۱۳۶	ترجمه ۹۶
۱۳۷	ترجمه ۹۷
۱۳۸	ترجمه ۹۸
۱۳۹	ترجمه ۹۹
۱۴۰	ترجمه ۱۰۰
۱۴۲	ترجمه ۱۰۱
۱۴۲	ترجمه ۱۰۲
۱۴۲	دزدی در پوشش گرسنگی
۱۴۳	ترجمه ۱۰۳
۱۴۴	ترجمه ۱۰۴
۱۴۵	ترجمه ۱۰۵
۱۴۷	ترجمه ۱۰۶

۱۴۸	ترجمه ۱۰۷
۱۴۸	ترجمه ۱۰۸
۱۴۸	افسرده
۱۴۹	ترجمه ۱۰۹
۱۵۰	ترجمه ۱۱۰
۱۵۰	زن نادان
۱۵۱	ترجمه ۱۱۱
۱۵۲	ترجمه ۱۱۲
۱۵۳	ترجمه ۱۱۳
۱۵۴	ترجمه ۱۱۴
۱۵۶	ترجمه ۱۱۵
۱۵۶	گریه زندانی
۱۵۷	ترجمه ۱۱۶
۱۵۸	ترجمه ۱۱۷
۱۵۹	ترجمه ۱۱۸
۱۶۰	ترجمه ۱۱۹
۱۶۰	(فراخوان)
۱۶۱	ترجمه ۱۲۰
۱۶۲	ترجمه ۱۲۱
۱۶۳	ترجمه ۱۲۲
۱۶۳	با هم بودن
۱۶۴	ترجمه ۱۲۳
۱۶۶	ترجمه ۱۲۴
۱۶۷	ترجمه ۱۲۵
۱۶۸	ترجمه ۱۲۶

۱۶۹	ترجمه ۱۲۷
۱۶۹	حجاب
۱۷۰	ترجمه ۱۲۸
۱۷۲	ترجمه ۱۲۹
۱۷۳	ترجمه ۱۳۰
۱۷۴	ترجمه ۱۳۱
۱۷۵	ترجمه ۱۳۲
۱۷۶	ترجمه ۱۳۳
۱۷۸	ترجمه ۱۳۴
۱۷۹	ترجمه ۱۳۵
۱۸۰	ترجمه ۱۳۶
۱۸۲	ترجمه ۱۳۷
۱۸۳	ترجمه ۱۳۸
۱۸۴	ترجمه ۱۳۹
۱۸۵	ترجمه ۱۴۰
۱۸۷	ترجمه ۱۴۱
۱۸۸	ترجمه ۱۴۲
۱۸۹	ترجمه ۱۴۳
۱۸۹	ایشون کوچولو
۱۹۰	ترجمه ۱۴۴
۱۹۲	ترجمه ۱۴۵
۱۹۳	ترجمه ۱۴۶
۱۹۴	ترجمه ۱۴۷
۱۹۵	ترجمه ۱۴۸
۱۹۵	نوجوان فقیر

۱۹۶	ترجمه ۱۴۹
۱۹۷	ترجمه ۱۵۰
۱۹۸	ترجمه ۱۵۱
۲۰۰	ترجمه ۱۵۲
۲۰۱	ترجمه ۱۵۳
۲۰۲	ترجمه ۱۵۴
۲۰۴	ترجمه ۱۵۵
۲۰۵	ترجمه ۱۵۶
۲۰۶	ترجمه ۱۵۷
۲۰۷	ترجمه ۱۵۸
۲۰۹	ترجمه ۱۵۹
۲۰۹	کشته شده از شدت گرسنگی
۲۱۰	ترجمه ۱۶۰
۲۱۰	ترجمه ۱۶۱

فصل سوم: ادبیات پژوهش

۲۱۴	زندگینامه منفلوطی
۲۱۸	النظرات
۲۲۵	نوشته های بر جا مانده از او
۲۳۸	نقد داستان
۲۴۰	جنبه های بلاغی و ادبی داستان
۲۴۱	منفلوطی و ابوالعلاء معری شب زنده داری (روز اول)
۲۴۸	نقد داستان
۲۴۹	جنبه های بلاغی و ادبی داستان
۲۵۱	منفلوطی و ابوالعلاء معری (روز دوم)

۲۵۹	نقد داستان
۲۶۰	جنبه های بلاغی و ادبی داستان
۲۶۱	منفلوطی و ابوالعلاء معری روز سوم
۲۷۰	نقد داستان
۲۷۱	جنبه های بلاغی و ادبی داستان
۲۷۲	مقدمه
۲۷۳	نامه ها
۲۷۳	نامه ای درباره شکایت
۲۷۴	نقد نامه
۲۷۴	جنبه های ادبی و بلاغی
۲۷۴	نامه ای در مورد تحریم
۲۷۶	نقد نامه
۲۷۶	جنبه های ادبی و بلاغی
۲۷۷	نامه ای در خصوص دخالت بی مورد در امور دیگران
۲۷۹	نقد نامه
۲۸۰	جنبه های ادبی و بلاغی
۲۸۰	نامه یاس و ناامیدی
۲۸۳	نقد نامه
۲۸۵	جنبه های ادبی و بلاغی
۲۸۵	ذات شاعر
۲۹۲	نقد داستان
۲۹۴	جنبه های ادبی و بلاغی
۲۹۴	تابین فولتیر
۳۰۹	نقد داستان
۳۱۲	جنبه های ادبی و بلاغی

۳۱۲	گوستاو لوبون و فتحی زغلول
۳۲۵	نقد داستان
۳۲۷	جنبه های ادبی و بلاغی
۳۲۷	دزدی در پوشش گرسنگی
۳۳۲	نقد داستان
۳۳۳	جنبه های ادبی و بلاغی
۳۳۳	افسرده
۳۳۴	نقد داستان
۳۳۵	جنبه های ادبی و بلاغی
۳۳۵	زن نادان
۳۴۰	نقد داستان
۳۴۱	جنبه های ادبی و بلاغی
۳۴۲	ماده گریه زندانی
۳۴۵	نقد داستان
۳۴۶	جنبه های ادبی و بلاغی
۳۴۶	دعوت (فراخوان)
۳۴۹	نقد داستان
۳۵۰	جنبه های ادبی و بلاغی
۳۵۰	با هم بودن
۳۵۵	نقد داستان
۳۵۶	جنبه های ادبی و بلاغی
۳۵۷	حجاب
۳۷۴	نقد داستان منقلاطی
۳۷۵	جنبه های ادبی و بلاغی
۳۷۵	ایفون کوچولو

- ۳۸۰ ----- نقد داستان
- ۳۸۱ ----- جنبه های ادبی و بلاغی
- ۳۸۱ ----- نوجوان فقیر
- ۳۹۳ ----- نقد داستان
- ۳۹۴ ----- جنبه های ادبی و بلاغی
- ۳۹۴ ----- مردن از شدت گرسنگی
- ۳۹۶ ----- نقد داستان
- ۳۹۷ ----- جنبه های ادبی و بلاغی
- ۳۹۷ ----- سخن پایانی

۳۹۹ ----- منابع

مقدمه

مصطفی پسر محمد لطفی که در منفلوط از سرزمین مصر متولد شد که به همین دلیل به منفلوط معروف شد. اصول اولیه درس خود را نزد نویسندگان روستای خود یاد می گیرد بعد از آن به قاهره می رود و وارد دانشگاه الازهر می شود و علوم دینی و لغت را به مدت ۱۰ سال فرا می گیرد. پس به شیخ محمد عبده پیوست و شاگرد او شد و همراه او وارد جهان ادبیات و اجتماع و حکمت شد پس به منفلوط بازگشت تا مقاله روزنامه را اصلاح کرده و آن را در روزنامه الموید منتشر کند منفلوطی در سیاست میهن پرستی شرکت می کرد و از یاران سعد زغلول بود در وزارت دادگستری کار می کرد و هنگامی که پستش را رها کرد به روزنامه نگاری و نویسندگی پرداخت و در اواخر عمرش به انجام کار دبیری در مجلس نمایندگان پرداخت و در آن پست و مقام ماند تا اینکه در سن ۵۰ سالگی وفات یافت.

منفلوطی آثار زیادی دارد بعضی از آن ها را خودش نوشته و بعضی از آنها را ترجمه کرده است. کتاب النظرات را خودش در سه قسمت نوشته که شامل مقالات هفتگی که آنها را در روزنامه الموید منتشر می کرد موضوعات آن اجتماعی و سیاسی و ادبی می باشد. که اوضاع جامعه مصر در آن دوره به تصویر کشیده و آنچه که از بینوایی و بدبختی و سقوط اخلاق به آن سرزمین رسیده. العبرات که حاوی داستانهای است

که یا خودش نوشته یا از ادبیات فرانسوی اقتباس کرده موضوعاتش داستانهای بدبینانه و محزون می باشد.

مختارات منقلوطی مجموعه ای منتخب است از ادبیات عرب. اما ترجمه های او عبارتند از «فی سبیل التاریخ» «نقل از نمایشنامه pour lacouronne اثر فرانسوا کوچه و «الشاعر او یسرانو دی برجراک (yrano de Bergerac) اثر ادمن روستان» و «مجدولین او تحت ظلال الزیرفون» (sous les tilleuls, اثر الفونس کار) و «الفضیله اوبول و فرجینی» (paul et virginie, اثر برناردن دوس پیز) منقلوطی در ترجمه این آثار تصرفات بسیار کرده است.

تکنیک داستان نویسی منقلوطی طوری بوده که عناصری را که او را به عنوان یک داستان نویس معرفی می کند فراوان نیست داستانهای او از ویژگیهایی که هر داستانی در ادب امروز باید داشته باشد عاری است بعضی مواقع از این داستان ها نتایج مهم عاطفی می گیرد و بعضی جاها با عبارت خنک و موجر و ساختگی از آن می گذرد. اسلوب او نیز در ادبیات جهانی شهرت والایی داشته است و جزء کسانی بودند هم در عصر خودشان مشهور بودند و هم در عصرهای بعدی.

هدف بنده از انتخاب کردن این شاعر و نویسنده بزرگ این بوده که درباره خودش و آثارش و کارهایش که انجام داده آشنایی پیدا کنم و بدانم که او کس مهم و مشهوری بوده است پس کتاب مختارات را که خودش نوشته است انتخاب کردم و هم اکنون به بررسی این آثارش پرداختم که امید است مورد توجه شما خوانندگان قرار بگیرد و توانسته باشم حق مطلب را به خوبی بجا آورم.

منقلوطی در آغاز زندگی ادبی به شاعری پرداخت ولی طولی نکشید که شعر را رها کرد و در سبکی جدید به نویسندگی پرداخت. پس منقلوطی بی بدیل شعر چنین بود

او سرآمد اعلام نویسندگان در زبان عربی است آوازه هیچ نویسنده ای از نویسندگان عرب به شهرت او چه در زمان حیات وی و چه پس از مرگ او نرسیده است هنوز در قید حیات بود که آثار او یا به گونه ای نوشته های او در گوشه و کنار اسلام خواستاران پر شمار داشت. منفلوطی حافظه ای بسیار قوی ذهنی وقاد طبع و قریحه ای فیاض ذوق رفیع معرفی بس گسترده و ژرف و بصیرتی شگرف داشت هم از حس هنری نصیبی وافر برده بود هم از موهبت تامل و اندیشه ورزی او از آگاهترین نویسندگان هم روزگار خود به زبان و ادب و فرهنگهای منقول زمان بود و احاطه او به فلسفه و آرای اهل کلام و معتزله و مشرب صوفیان بود. او موضوعات نوشته های خود را از زندگی جامعه خود یا از ادبیات فرانسه میگردفت. در نثر منفلوطی دو ویژگی هست یکی رهائی او از سنت قدما و دیگری پیوستن به وضع اجتماعی زمان خود. در مورد نخست میگوییم که منفلوطی از نویسندگان نوآوری است که از عوامل نهضت در قرن نوزدهم بشمارند. از این روست که می بینیم در موضوعاتی که از وقایع دردناک زندگی الهام گرفته مناظر عشق و بدبختی و نومیدي و مرگ و هر فاجعه و داستان غمالودی را که بحرانهای اخلاقی ایجاد کرده است ترسیم می نماید. از جهت تکنیک داستان نویسی منفلوطی در فرهنگ محدود خود آن عناصری را که او را به عنوان یک داستان نویسی معرفی کند فراوان ندارد.

اهمیت و ضرورت نگارش این کتاب عبارتند از:

الف: ترجمه و تحلیل آثار یکی از نویسندگان یا شعرای عربی متقدم برای اولین بار در ایران.

ب: معرفی منفلوطی به عنوان اثر گذارترین نویسنده عرب بر شعر و ادب پارس به پارسی زبانان جهان.

که دارای اهداف زیر می باشد:

۱- ترجمه و شرح آثار منفلوطی

۲- بررسی مهمترین مضامین و معانی نویسندگی منفلوطی.

۳- بررسی بیشترین اثر داستان نویسی که در مختارات منفلوطی وجود دارد.

۴- بررسی شخصیت نویسندگی و داستان پردازی منفلوطی

از جمله محدودیتهای بر سر راه تدوین این کتاب عدم وجود منابع ترجمه ای به دلیل اینکه این موضوع برای اولین بار ترجمه میشود. و دلیل اساسی دیگر اهل ادب آگاهند که رعایت همه این جهات در ترجمه متن دشوار و وقت گیر و طاقت فرساست و بنده نمیتوانم ادعا کنم که در تدوین این کتاب به همه جنبه های ترجمه اشاره کرده ام فقط این را میگویم که سعیم بر آن بوده که این اثر به صورت جنگی ادبی در آید که علاوه به ترجمه متن نکاتی از لغت، تاریخ ادبیات، بلاغت نقد هم بیاید و باز هم فقط در یک کلمه میگویم که ای کاش میتوانستم نام این اثر را رنج نامه بگذارم و این مصراع از فردوسی را مد نظر قرار دهم که گفت.

(بسی رنج بردم در این سال سی)